

Kunsthaller i Danmark

Nøgletal og betydning for unge besøgende
2022

Udarbejdet af Seismonaut for Foreningen af Kunsthaller i Danmark
Støttet af Augustinus Fonden
Oktober 2023

“I kunsthaller er der plads til alle – både de store etablerede kunstnere, men også unge kunstnere. Jeg har indtryk af, at kunsthaller har mange unge kunstnere. Kunsten bliver på en måde taget lidt ned af en piedestal.”

Kvinde, 22 år

Indhold

Forord	4
Introduktion	6
Nøgletal	8
Publikum	10
Økonomi	11
Udstillinger og aktiviteter	12
Rammer og ressourcer	14
Kunsthallers betydning for unge	16
Metode	26

Forord

Foreningen af Kunsthaller i Danmark har eksisteret siden 1992. De nuværende 18 medlemmer er fordelt over det meste af landet og har til fælles at vise skiftende udstillinger med samtidskunst i bygninger, der ofte har historisk karakter.

Da Foreningen af Kunsthaller i Danmark opstod for godt 30 år siden, var samtidskunst et eksotisk indslag, som kun få museer var interesserede i at vise. I dag har næsten alle kunstmuseer en eller flere udstillinger med samtidskunst om året. Samtidskunst er attraktivt, og publikum vil gerne se de nyeste tendenser på området. Kunsthallerne løfter en vigtig opgave ved at præsentere den ny kunst og dyrke de nye talenter på scenen.

Kunsthaller har i modsætning til museer ingen samling, de skal pleje eller præsentere, og er derfor ofte mere risikovillige og fleksible i deres måde at tilrettelægge udstillingsprogrammer på. Det er naturligt for kunsthallerne at være spontane og reflektere de dynamikker, som rør sig i samfundet. Her er mulighed for at vise seriøs nichepræget kunst, men også bredere formater.

Når man træder ind ad døren, er der ikke mange, som kan se forskel på et museum og en kunsthall. Igennem de sidste 10-20 år har de to institutionstyper nærmet sig hinanden mere og mere på trods af forskellige forudsætninger og eksistensgrundlag.

Publikum forventer det samme begge steder: En høj standard hvad angår indhold, præsentation og formidling af udstillingerne – samt mulighed for at købe noget interessant med hjem fra shoppen eller forlænge oplevelsen i den tilstødende café. Set udefra er kunsthallerne er med andre ord blevet til kulturdestinationer på lige fod med museerne. Så meget desto mere, er der behov for at gøre opmærksom på, den unikke rolle, som kunsthallerne spiller i udstillingslandskabet.

Resultaterne i denne rapport viser bl.a. et ungt publikum, som føler sig hjemme og inkluderet i kunsthallerne. Samtidig viser data, at kunsthallerne har en utrolig høj produktion i antallet af udstillinger og kunstnerpræsentationer for et meget lille forbrug af ressourcer i form af økonomi og arbejdskraft. Bag tallene ses et professionelt, dynamisk og tempofyldt miljø, som skaber en afgørende værdi på kunstscenen.

Vi håber, denne rapport vil synliggøre kunsthallerne betydning og dermed være med til at sikre dem en mere bæredygtig eksistens.

God læselyst!

Helene Nyborg Bay

Forperson, Foreningen af Kunsthaller i Danmark

Foto: Anders Sune Berg (Copenhagen Contemporary)

Introduktion

Kunsthallerne rundt om i landet indtager en central position i den danske kunstverden. Både for kunstnere og for publikum.

FKD udgav den første 'Kunsthaller i Danmark' i 2015. Publikationen, du sidder med, følger op på denne og præsenterer opdaterede nøgletal fra 2022, indsamlet af FDK på tværs af de 18 kunsthaller.

Udover nøgletal præsenterer vi en række kvalitative indsigter baseret på samtaler med unge indsamlet på en kunsthall.

Med afsæt i samtidskunsten giver kunsthallerne rum til både de nye, unge kunstnere, der er tidligt i deres udvikling, og til erfarne og etablerede kunstnere.

I Kunsthallerne bliver der eksperimenteret på tværs af genrer og udtryk, som åbner for en anderledes dialog med publikum. Kunsthallerne ofte anderledes og mere uformelle rammer er med til at sænke barrieren for at møde kunsten. Det gælder blandt andet for et yngre publikum, som der er særligt fokus på i denne undersøgelse.

OM FORENINGEN AF KUNSTHALLER I DANMARK (FKD)

FKD blev oprettet i 1992 og tæller i dag 18 institutioner fordelt ud over landet.

Som interesseorganisation ønsker foreningen at sikre publikum et kvalitativt møde med samtidskunsten samt at bevare og udvikle kunsthallerne som institutionsformat.

FKD har som målsætning at bidrage til diskussion om og produktion af samtids kunst: Kunsthallen opererer som et offentligt mødested, der sikrer en værdifuld platform for æstetisk konfrontation og kritisk refleksion.

Foto: David Stjernholm (Munkeruphus)

Nøgletal 2022

Kunsthaller i tal

I det følgende præsenterer vi en række centrale nøgletal for danske kunsthaller. De giver et indblik i og overblik over kunsthallerne som samlet branche fordelt på besøgstal og aktiviteter, økonomi og ressourcer.

Nøgletal for 2022 er indsamlet af Foreningen af Kunsthaller i Danmark og dækker alle 18 medlemmer af foreningen.

De giver dermed et samlet billede af de 18 kunsthalls virke og aktiver. De viser bl.a. bredden og variationen, der er på tværs af kunsthallerne både i størrelse af økonomi, fysiske rammer og besøgstal. De viser samtidig, at kunsthallerne på tværs af størrelse er karakteriseret ved at have et højt aktivitetsniveau. Det gælder både i forhold til antallet af kunstnere og udstillinger, som blev præsenteret i 2022, og i omfanget af andre typer publikumsrettede aktiviteter i og uden for bygningerne.

Kunsthallerne har en økonomi, der er sammensat af egenindtægter, fondsbidrag og offentlige tilskud til henholdsvis drift og projekter. Her er det vigtigt at nævne, at en del kunsthaller er gratis at besøge og derfor ikke får entréindtægter. Til gengæld bliver der skabt indtægter på butik og café samt lokaleudlejning.

Kunsthaller i tal præsenterer nøgletal på følgende fire områder:

- **Publikum**
- **Udstillinger og aktiviteter**
- **Økonomi**
- **Rammer og ressourcer**

Publikum

De 18 kunsthaller var i 2022 samlet set i kontakt med mere end en million gæster. De var fordelt på ca. 655.000 besøgende i udstillinger, hvilket svarer til 32.000 besøgende i gennemsnit pr. kunsthall.

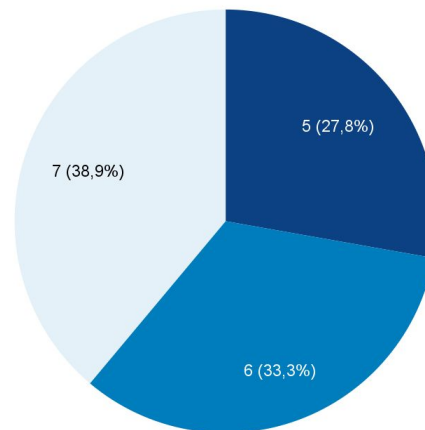
Set i forhold til besøgstal fordeler kunsthallerne sig i tre grupper. Der er en gruppe af mindre steder på ca. 28%, hvor de enkelte kunsthaller havde under 20.000 årlige gæster i 2022. En tredjedel er større steder med mellem 20.000 og 50.000 besøgende pr. sted. Gruppen med over 50.000 pr. sted, er den største med ca. 39%. De største kunsthaller havde mere end 100.000 besøgende i udstillingerne i 2022.

Udover de besøgende i selve udstillingerne havde kunsthallerne også et stort antal besøgende på arealerne rundt om kunsthallen, som bliver brugt aktivt til at udstille kunst og forskellige typer af events og aktiviteter.

Samlet set havde kunsthallerne mere end en halv mio. besøgende på deres udearealer.

Kunsthaller fordelt på antal besøgende udstillinger i 2022

- Under 20.000
- Mellem 20.000-50.000
- Over 50.000

Udstillinger og aktiviteter

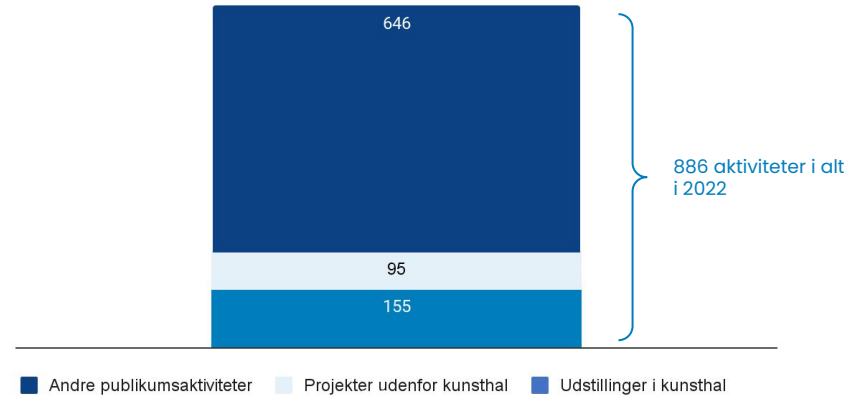
Kunsthallerne præsenterer et varieret udbud af samtidskunst.

Samlet set har kunsthallerne præsenteret 145 udstillinger i 2022. Udover de konkrete udstillinger i kunsthallerne er der blevet gennemført en bred vifte af andre typer arrangementer som ferniseringer, events, omvisninger og skoletjeneste mv.

Hertil kommer outreach-projekter, der foregår uden for kunsthallen, og som bringer samtidskunsten ud i andre sammenhænge og steder.

Samlet set blev der i 2022 gennemført mere end 850 publikumsrettede aktiviteter på tværs af de 18 kunsthaller.

Samlet antal publikumsaktiviteter i 2022

Udstillinger og aktiviteter

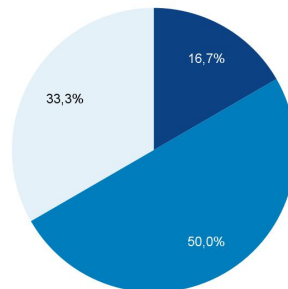
Ser vi på, hvordan de publikumsrettede aktiviteter fordeler sig, vidner det om et generelt højt aktivitetsniveau. To tredjedele af kunsthallerne havde således mere end fem udstillinger i 2022, og en tredjedel havde mere end 10 udstillinger.

Det afspejler sig også i antallet af udstillede kunstnere, hvor næsten 60% af kunsthallerne havde præsenteret 20 eller flere kunstnere gennem året. I alt udstillede 735 kunstnere på kunsthallerne i 2022, og set over perioden 2017-2019 udstillede kunsthallerne sammenlagt 2.592 kunstnere.

Der gjaldt ligeledes for to tredjedele af kunsthallerne, at de havde afholdt mere end 20 events. Mens en tredjedel havde haft fem eller flere projekter uden for kunsthallen.

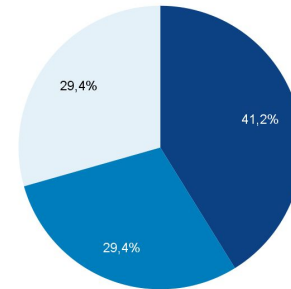
Kunsthaller fordelt på antal udstillinger i 2022

- Under 5
- Mellem 5-10
- Over 10

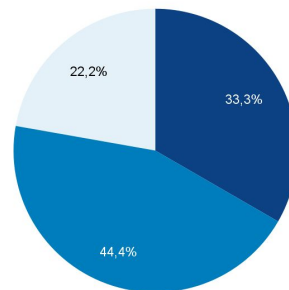
Kunsthaller fordelt på antal udstillede kunstnere i 2022

- Under 20
- Mellem 20-50
- Over 50

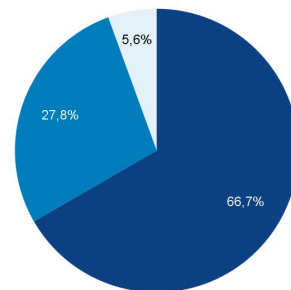
Kunsthaller fordelt på antal events i 2022

- Under 20
- Mellem 20-50
- Over 50

Kunsthaller fordelt på antal projekter uden for kunsthallen i 2022

- Under 5
- Mellem 5-10
- Over 10

Økonomi

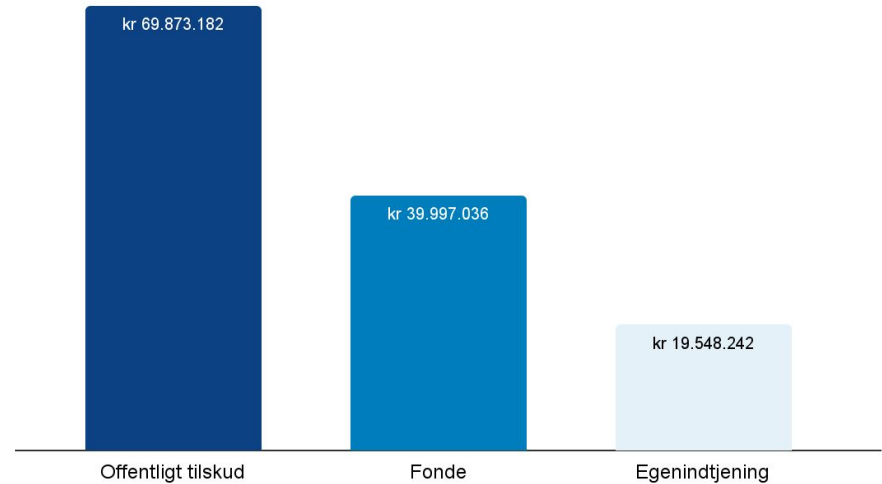
Kunsthallerne havde i 2022 en samlet økonomi på mere end 130 mio. kr. Det er her værd at bemærke, at en andel af Kunsthallerne har gratis adgang, og derfor ikke har en billetindtægt. I stedet kommer egenindtjeningen fra butik, café og lokaleudlejning.

Ud af de samlede indtægter udgjorde egenindtjening fra entré, butik, café, lokaleudlejning m.m. ca. 15% af den samlede indtjening.

Hertil kommer lidt mere end 30% fra fonde, mens det offentlige bidrag - primært fra kommuner - er ca. 55%. Af det offentlig tilskud udgjorde den kommunale andel 63%. Den statslige andel fordeler sig på projekttilskud bevilget gennem Statens Kunstfond og Slots- og Kulturstyrelsen og enkelte statslige driftstilskud.

I forhold til den statslige finansiering eksisterer der ikke en samlet model for tildeling af tilskud til kunsthallerne.

Fordeling af kunsthallernes samlede indtægter i 2022

Rammer og ressourcer

Kunsthallerne varierer også i forhold til fysiske rammer og ressourcer. En del af kunsthallerne har forholdsvis store arealer til rådighed i form af gamle industribygninger eller lignende, mens andre er mere begrænsede. Ser vi på udstillings- og publikumsareal samlet set, fordeler kunsthallerne sig med knapt halvdelen (44%) på under 1.000 kvm.

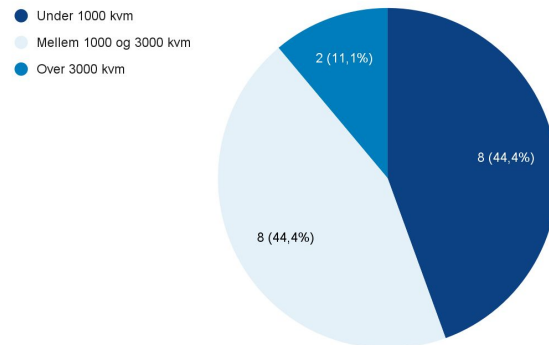
Den anden store halvdel har et udstillings- og publikumsareal på mellem 1.000 - 3.000 kvm, mens der er to med et areal på over 3.000 kvm.

Kunsthallerne bliver typisk drevet af en kombination af en mindre gruppe lønnede medarbejdere (faste og timeansatte) og frivillige. Ser vi på de lønnede medarbejdere, beskæftiger kunsthallerne, hvad der svarer til 155 årsværk. Disse er reelt delt ud på et større antal personer på grund af deltids- og timeansatte.

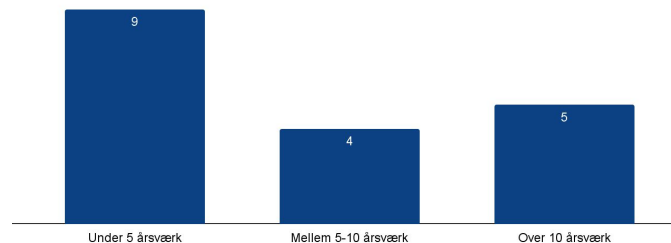
Halvdelen af kunsthallerne drives med mindre end fem årsværk, mens lidt mere end en fjerdedel beskæftiger mere end 10 årsværk.

Samlet set har kunsthallerne nogle forholdsvis små organisationer, ikke mindst det generelle aktivitetsniveau taget i betragtning.

Kunsthaller fordelt på udstillingsareal

Kunsthaller fordelt på antal årsværk

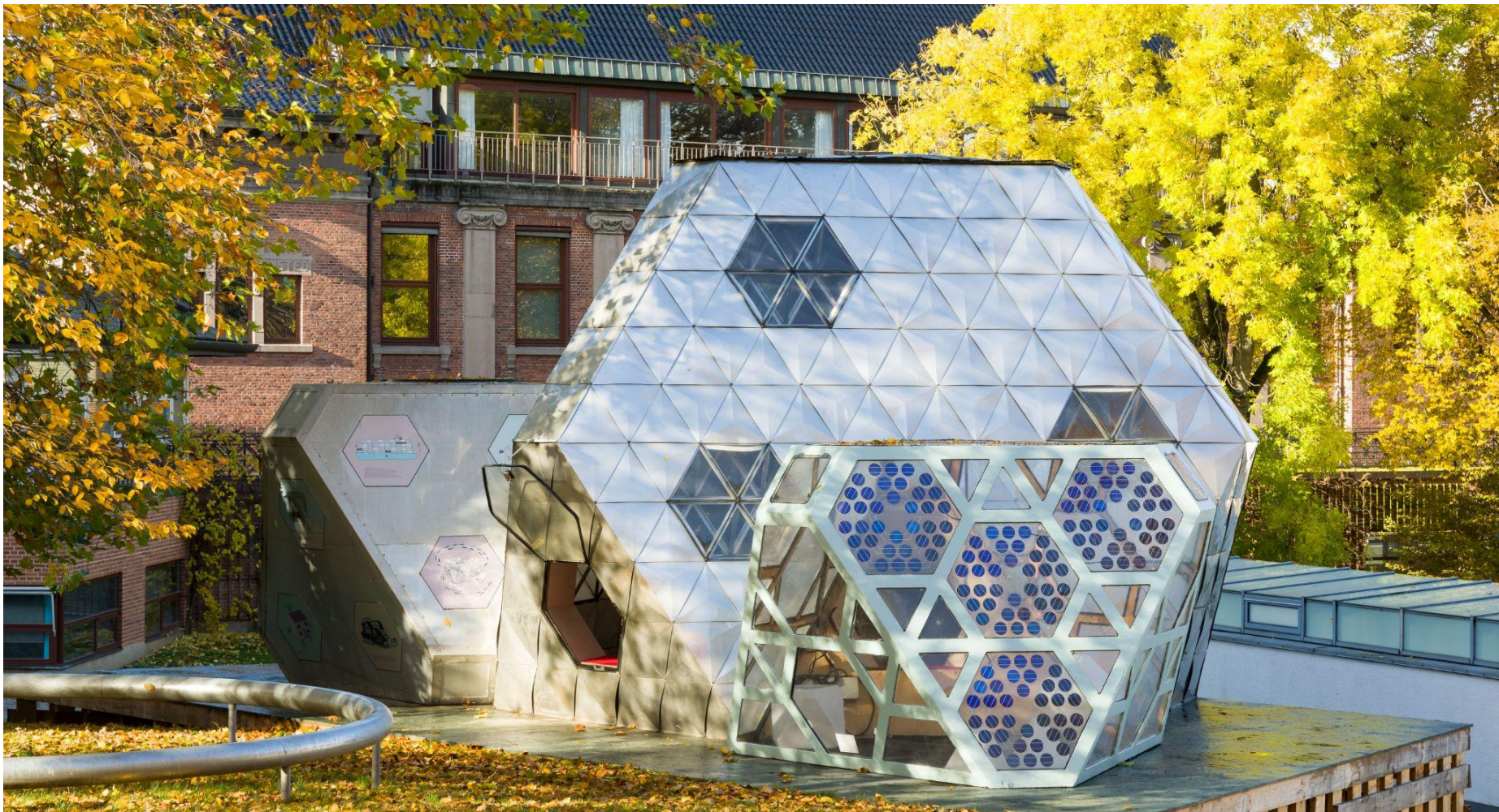

Foto: Mikkel Kaldal (Kunsthal Aarhus)

Kunsthallers betydning for unge

Foto: Viborg Kunsthal (Viborg Kunsthal)

Rummet udvider kunstoplevelsen

Kunsthaller udfordrer brugerne ved at placere kunsten i alternative rum og bygninger. Det tilfører et ekstra lag til kunstoplevelsen og dens betydning.

Højt til loftet. Det er beskrivelsen, som går igen, når vi spørger de unge, hvad der kendetegner en kunsthall. De fortæller, at kunsthaller er uhøjtidelige og har en helt særlig atmosfære. Størstedelen af kunsthallerne i Danmark er da også kendetegnet ved, at de ikke er bygget til at præsentere kunst. De har indtaget så forskellige steder som gamle industribygninger, herregårde, en badeanstalt, et tidligere autoværksted og en kirke. De utraditionelle steder bliver bemærket af de unge. De refererer til bl.a. til Copenhagen Contemporary, som har til huse i den gamle B&W-svejseshal.

I Nikolaj Kunsthall fortæller et italiensk par, hvordan kunsten får et andet udtryk, når den bliver placeret i en gammel kirke – og dermed skaber rum for nye fortolkningsmuligheder.

“Jeg tænker meget over rummet, og jeg bliver meget påvirket af rummet. Hvordan skal jeg forholde mig til rummet? Hvor meget skal jeg lægge mærke til, at kunsten er en del af rummet?”

Kvinde, 22 år

Det tilføjer et ekstra lag til oplevelsen, når kunsten bliver præsenteret i anderledes rammer end det mere traditionelle kunstmuseum. Rummet er meget mere end blot en fysisk ramme. Det er med til at udvide kunstoplevelsen. I en kunsthall skal du sommetider tænke en ekstra gang over værket for at få den fulde oplevelse, og det genkender de unge:

“For me, it’s actually a bit provocative to see a church being used for art. In Italy, the church is a very sacred place. It’s very grounded because of its symbol of Christianity. However, I think it’s exciting to get a different perspective on art when it’s presented in a church.”

Mand, 20 år

Rummet er en del af udstillingen og er med til at aktivere hele sanseapparatet hos den besøgende. Dette være sig akustikken i rummet, søjlerne i loftet eller tæppet under fødderne, som bidrager til at skabe en helhedsoplevelse. Et vennepar fortæller, hvordan oplevelsen allerede starter i forhallen, da man skal tage skoene af, inden man går ind i udstillingen. Dette inviterer de besøgende til at interagere og mærke kunsten, og det er netop denne eksperimentelle tilgang, som ifølge de unge kendetegner oplevelsen i kunsthallen.

De unge skelner i mindre grad mellem kunsthaller og kunstmuseer, når de bliver direkte adspurgte, hvilke kunsthaller de kender og har besøgt. Her nævner de eksempelvis også Louisiana og SMK sammen med Copenhagen Contemporary. Det interessante er, at det, når de beskriver deres oplevelse, bliver tydeligt hvordan rummet og rammerne spiller ind på den samlede oplevelse.

De reflekterer over, hvordan rummet i kunsthallen påvirker deres oplevelse. De giver udtryk for, at kunsthaller favner bredere ved at udstille aktuel samtidskunst – og ofte ung nutidskunst. Kunsten er mere nichepræget, og rummet gør kunstopplevelsen mere overskuelig sammenlignet med besøg på større steder.

“Kunsthaller har muligheden for at være eksperimentelle og grænsesøgende. De kan udnytte hele rummet og gøre det til en del af udstillingen. Det kan de ikke på samme måde på museer.”

Mand, 25 år

“Kunstnerne er ofte mindre og ikke etablerede endnu. Den repræsentation er enorm vigtig for mig. Fordi kunsthallerne er små, har de muligheden for at holde udstillingerne mere tematiske, specifikke og niche. Det giver en anden stemning end museerne.”

Kvinde, 19 år

Foto: Niklas Adrian Vindelev (Nikolaj Kunsthal)

“I study architecture and find it quite interesting that art is presented in another way compared to the conventional buildings. It adds another layer of experience when art is presented in an atypical building like this one.”

Kvinde, 25 år

Foto: KunstCentret Silkeborg Bad (KunstCentret Silkeborg Bad)

Lav adgangsbarriere for unge

Mange unge oplever, at kunsthaller er et sted, hvor den mentale adgangsbarriere for at komme ind af døren er relativ lav.

I en kunsthall er det ofte op til gæsten at aktivere sig selv og danne mening om de udstillede kunstværker. Det giver en åbenhed, der pirrer nysgerrigheden hos nogle unge, men kan potentielt gøre det svært for unge at træde ind i kunsthallerne, hvis de føler, at de ikke har den nødvendige viden eller forståelse af kunst.

På trods af det kan virke afskrækkende for nogle, så giver flere unge udtryk for, at den mentale adgangsbarriere for at besøge kunsthaller er lav. Det kan have flere årsager. Mange unge udtrykker, at de føler sig mere velkomne i kunsthaller. Dette særlige rum, som kunsthaller skaber, har en anden åbenhed, der synes at nedbryde intellektuelle barrierer. Unge træder ind i rummet og føler sig grebet af kunsten, rummet og atmosfæren, selvom de måske ikke altid forstår kunstens kompleksitet fuldt ud.

“Jeg føler ikke, at kunsten er begrænset af fire vægge; det føles mere åbent. Det er godt, at kunsten og rummet ikke er så firkantet.”

Mand, 28 år

Samtidig er kunsthaller kulturelle mødesteder for social interaktion. De unge besøger, ifølge deres eget udsagn, ofte kunsthallen i følgeskab med andre. Dette understreger kunsthallen som et socialt mødested og en ramme for samvær.

“Jeg går både på museer og kunsthaller. Det er oftest med andre, men jeg kan også godt finde på at tage på kunsthall alene. Størrelsen er ofte mere overskuelig end museer, og jeg føler derfor, at jeg har tiden til at fordybe mig i værkerne og holde koncentrationen fuldt ud.”

Kvinde, 20 år

For de fleste er besøget i kunsthallen en oplevelse, de deler med andre. Nogle fortæller endda, at de formentlig ikke ville besøge kunsthallen alene, primært fordi de ser det som en social oplevelse. Det betyder ikke nødvendigvis, at de går rundt sammen i udstillingerne. Tværtimod så fortæller flere, at de ankommer sammen, hvorefter de bevæger sig rundt i kunsthallen på egen hånd.

“Jeg er kommet sammen med en anden, men vi går ligesom rundt hver for sig.”

Kvinde, 30 år

Unge spejler sig også i hinanden, så oplevelsen af at møde andre unge, når de besøger en kunsthø, kan blive selvforstærkende. Det handler ikke nødvendigvis om at skabe nye relationer, men mere om oplevelsen af samhørighed. En følelse af at høre til og føle sig accepteret. Det indikerer, at det sociale aspekt af kunsthø er med til at overvinde den mentale barriere og gøre kunstopplevelsen mere tilgængelig for unge.

“Der er meget stille på museer. Her har man lidt mere mulighed for at møde ligesindede og socialisere. Derfor er det heller ikke skræmmende at tage afsted alene.”

Mand, 19 år

Foto: Mikkel Kaldal (Galleri Image)

“Jeg går både på museer og kunsthaller. På kunsthaller kan jeg godt komme alene. Det føler jeg ikke, jeg kan på museer, fordi kunsthallerne er mindre og mere niche, så der kommer folk, der er lidt mere som én selv.”

Kvinde, 19 år

Foto: Christian Brems (Rønnbæksholm)

Metode

Bag om undersøgelsen

Analysen beror på en kvalitativ og kvantitativ undersøgelse, hvor nøgletal, interviews og observationer har været bærende for dataindsamlingen.

Nøgletallene er indsamlet af FDK og dækker alle 18 kunsthaller, der er medlem af foreningen. Derefter er tallene bearbejdet og præsenteret af Seismonaut.

Den kvalitative del er gennemført af Seismonaut.

Vi har foretaget observationer samt interviews med 21 unge mennesker til fernisering på Nikolaj Kunsthall d. 7. september 2023.

I denne undersøgelse har vi brugt Betydningskompasset som perspektiv til at udforme de mest relevante spørgsmål i dataindsamlingen samt efterfølgende til at strukturere det kvalitative materiale.

Interviews er gennemført på baggrund af en interviewguide, hvor der har været særligt fokus på kunsthallernes betydning for de unge (aldersgruppen 16 - 29 år). Selvom interviewet fandt sted på Nikolaj Kunsthall, blev der også spurgt ind til informanternes kendskab og oplevelse af kunsthaller mere generelt.

Medlemmer i FDK

Brandts 13
Den Frie Udstillingsbygning
Fotografisk Center
Kunsthall Nord
Galleri Image
gl Holtegaard
KunstCentret Silkeborg Bad
Kunstforeningen GL STRAND
Kunsthall 44 Møen
Kunsthall Charlottenborg
Kunsthall Aarhus
Nikolaj Kunsthall
Overgaden. Institut for Samtidskunst
Rønnebæksholm
Sophienholm
Viborg Kunsthall
Munkeruphus
Copenhagen Contemporary

www.kunsthaller.dk

Kunstens betydning

Betydningskompasset er et værktøj til at favne og forstå kulturens mangfoldige betydning for mennesker.

Betydningskompasset udfolder kunstens betydning for mennesker inden for fire dimensioner. Det er udviklet af Seismonaut for at skabe en analytisk funderet tilgang til at arbejde med kulturoplevelsers betydning. Betydningskompassets dimensioner er inspireret af forskning fra Centre for Cultural Value, der netop arbejder med kvalitative tilgange til at dokumentere betydning af kultur.

Betydningskompasset viser bl.a., at kunstoplevelser i høj grad påvirker borgerne gennem:

Følelser - det sanselige, og det vi mærker og føler

Tanker - det kognitive, det vi tænker og reflekterer over

Inspiration - det kreative, det vi får lyst til at skabe eller gøre

Dannelse - det sociale, den måde vi forholder os til andre og verden

